

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

Klimat- och näringsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kopia: kn.rs@regeringskansliet.se

Ulriksdal, 26 augusti 2025

Remissvar från Världsnaturfonden WWF gällande En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem SOU 2025:14 KN2025/01042

WWF vill inleda med att uttrycka oss starkt positiva till utredningens syfte om att skärpa miljöstraffrätten och till många av utredningens förslag. Miljöstraffrätt är ett mycket eftersatt område. Kraftigt ökade insatser inom området motiveras av att miljöbrottslighet uppskattas vara den fjärde största kriminella sektorn på global nivå. Dessutom ökar miljöbrottsligheten och miljöbrott är bekräftat en del av den organiserade brottsligheten både inom Sverige och globalt.

WWF är positiva till helheten av utredningens förslag men vill lyfta fram några förslag som särskilt angelägna. Först och främst anser vi att det är mycket positivt att straffskalan för miljöbrott föreslås skärpas eftersom det gör att utredning kan inledas oftare och att utdömda straff blir mer kännbara och därmed mer avskräckande. WWF stödjer även en översyn av sanktionssystemet så att det ska bli snabbare och mer effektivt. Det är en självklarhet att brott som ska vara straffbelagda enligt EU-rätt också behöver vara det i svensk lagstiftning och att ny EU-rätt vid behov ska införlivas i svensk lagstiftning. WWF ställer sig positiva till utredningens förslag om att flera förvaltningsmässiga brott som är straffbelagda idag inte längre ska vara det utan istället vara föremål för sanktionsavgift, vilket vi tror i praktiken kan ge mer kännbara konsekvenser. Detta under förutsättning att nivån på sanktionsavgift anpassas utifrån den juridiska personen så att det blir en kännbar konsekvens - proportionellt och avskräckande.

WWF vill även särskilt lyfta fram förslaget om en ny miljöstrafflag vilket är något som vi tror kan vara positivt för att miljöbrottslighet ska få en högre prioritet. WWF stödjer även förslaget att ansvaret för miljöbrottslighet ska flyttas till Justitiedepartementet.

WWF bejakar ansatsen att en vandelsprövning blir en tydlig del av prövningen av miljöfarlig verksamhet. Vi anser dock att det ska finnas fler möjligheter till prövning avandel under pågående verksamhet, till exempel när en fysisk person till en verksamhet gör sig skyldig till miljöbrott under tillståndstiden. I övrigt avstår vi från att lämna mer detaljerade synpunkter på de konkreta förslagen kring detta. Det finns också flera förslag om ökad samverkan mellan myndigheter vilket generellt är något som vi bejakar.

WWF välkomnar de förändringar av EU:s miljöbrottsdirektiv som trädde i kraft 2024 och uppmanar regeringen att skyndsamt utreda hur Sverige kan införliva detta i miljölagstiftningen och i myndighetsarbetet. Vi vill också påminna om de förslag inom artskyddsutredningen SOU 2021:51 som har många förslag om att förbättra förutsättningarna att förebygga, upptäcka och lagföra artskyddsrelaterad brottslighet. Det är viktigt att åter överväga dessa förslag för en skärpt miljöstraffrätt och för att uppfylla EU:s miljöbrottdirektiv samt art- och habitatdirektiv. Som denna miljöstraffrättsutredning framhåller tillhör artskyddsbrott en grupp av brott enligt 29 kap. miljöbalken som utmärks av förhållandevis få anmälningar. Av samtliga anmälda brott utgör artskyddsbrotten årligen runt tre procent.

Avslutningsvis vill WWF uppmärksamma hur avgörande tillsynen och tillräckliga resurser för den är för att effektivt bekämpa miljöbrottslighet. De förslag som framförs av utredningen kan bidra till att förbättra tillsynen men det handlar också om att resurser behöver prioriteras.

Världsnaturfondens synpunkter kring specifika förslag

7.7 Utredningens bedömning i fråga om ett kontanthanteringsförbud

WWF avstyrker. WWF anser att det finns goda grunder för ett kontanthanteringsbehov och att utredningen borde lägga förslag på hur det ska hanteras vidare mer tydligt.

8.3.2 Ett företagsbotsregister bör övervägas

WWF tillstyrker. Företagsbot är den vanligaste straffrättsliga sanktionen för miljöbrottslighet. Ett företagsbotsregister skulle därför underlätta myndigheternas arbete.

8.3.3 Ett nationellt tillsynsregister bör övervägas

WWF tillstyrker men anser att uppmaningen att ta detta förslag vidare behöver förtydligas. På vissa tillsynsområden finns redan nationella register. På miljöområdet förs däremot register av varje tillsynsmyndighet för sig, vilket är ineffektivt. För att förbättra tillsynsmyndigheternas tillgång till information och därmed för att effektivare kunna upptäcka miljöbrottslighet i tillsynen skulle ett nationellt tillsynsregister göra stor skillnad.

8.61 Anpassa Polismyndighetens resurser till den grova miljöbrottslighet som förekommer

WWF tillstyrker. Miljöbrottslighet har under lång tid varit ett mycket lågt prioriterat område.

8.6.2 En generell kunskapshöjning om miljöbrottslighet behövs inom Polismyndigheten

WWF tillstyrker.

9.3.6 Lägesbilder för miljöbrottsligheten ska beaktas när tillsynsmyndigheten upprättar den årliga tillsynsplanen

WWF tillstyrker. Det är viktigt att anpassa tillsyn efter de risker som finns och dessa lägesbilder tillför kunskap kring riskbilden.

9.3.1 Förutsättningarna för strategisk samverkan på nationell nivå bör stärkas

WWF tillstyrker. Att samverkan författningsregleras är en garant för att det verkligen leder till ökad samverkan. Eftersom den grövre brottsligheten inte känner landsgränser bör även samverkan med andra länder kring miljöbrottslighet öka.

9.3.2 Den nationella samverkansfunktionens uppdrag och sammansättning

WWF tillstyrker men anser att även kommuner bör inkluderas antingen här och/eller i den regionala samverkansfunktionen. Det bör också beredas möjlighet för organisationer att komma med input kring miljöbrott och straffrätt.

10.5.2 Utredningens Bedömning: Det behövs tillgång till utbildning i miljöstraffrätt för ordinarie domare som handlägger mål om miljöbrottslighet. Behovet bör tillgodoses genom att Domstolsakademin i sitt kursutbud erbjuder utbildningar i miljöstraffrätt.

WWF instämmer men anser att det bör övervägas om det finns behov av fler åtgärder för att stärka domares kompetens inom detta område.

12.2 Miljöstraffrätten behöver renodlas och miljö sanktionsavgifter användas i fler fall

WWF delar utredningens bedömning att miljöstraffrätten bör renodlas så att brottsbekämpande myndigheter kan fokusera sitt arbete på allvarlig miljöbrottslighet samtidigt som användningen av miljö sanktioner ökar så att fler ges kännbara konsekvenser vid lagöverträdelser.

12.3 Straff bör förbehållas förfaranden som kan orsaka påtaglig skada på miljöbalkens primära skyddsintressen

WWF tillstyrker. Det är dock mycket viktigt att resurser för utredning inte minskas för att färre typer av brott nu blir straffsanktionerade. Tvärtom finns goda argument för att öka utredningsresurser eftersom det är hög förekomst av miljöbrott men allt färre domstolsfall.

12.6.4 Artskyddsbrott

WWF tillstyrker. Viktigt att artskyddsbrott fortfarande är straffbelagt eftersom det kan ge stor skada på arter och natur och krävs enligt EU rätt.

12.6.5 Otillåten hantering av en invasiv främmande art

WWF tillstyrker. Viktigt att otillåten hantering av invasiv främmande art fortfarande är straffbelagt eftersom det kan ge stor skada på arter och natur och krävs enligt EU rätt.

12.6.12 Försvårande av miljökontroll

WWF tillstyrker att "försvårande av miljökontroll" avkriminaliseras under förutsättning att andra kännbara konsekvenser såsom miljö sanktionsavgifter används.

12.6.13 Bristfällig miljöinformation

WWF tillstyrker att "bristfällig miljöinformation" avkriminaliseras under förutsättning att andra kännbara konsekvenser såsom miljö sanktionsavgifter används.

12.6.14 Nedskräpning och nedskräpningsförseelse

WWF tillstyrker. Det är viktigt att nedskräpning fortfarande är straffbelagt eftersom det kan ge stor skada på arter och natur och krävs enligt EU rätt.

13.3.1 Minimibeloppet för miljö sanktionsavgifter i bemyndigandet för regeringen ska höjas

WWF tillstyrker. WWF anser vidare att maxbeloppet behöver höjas även om det ännu inte har utnyttjats maximalt. Detta eftersom 500 000 för de största aktörerna inte kan anses utgöra en

kännbar konsekvens. Det är också önskvärt om miljöstraffsavgifter i det högre spannet används mer. I nuläget understiger de flesta avgifter 10 000 kronor.

13.3.2 Befrielsesgrunderna för miljöstraffsavgifterna ska utvidgas

WWF tillstyrker.

13.3.3 Det behövs en generell översyn av förordningen om miljöstraffsavgifter

WWF tillstyrker. Det har inte gjorts någon generell översyn sedan 2003. Det kan dock vara bra att även rättsvårdande instanser involveras såsom åklagare och polis för att det ska bli en jämnare tillämpning jämfört med andra brottsområden.

14.2.3 Det ska införas reglering som hindrar dubbelprövning

WWF tillstyrker då det bedöms förbättra rättssäkerheten.

14.2.5 Underrättsregler

WWF tillstyrker. Det är rimligt att åklagare, eller annan behörig att leda förundersökning om miljöbrottslighet, ska underrätta behörig tillsynsmyndighet vid ärenden som kan ge miljöstraffsavgift.

16.4.1 Miljöbrott

WWF tillstyrker en uppdelning av miljöbrott i "miljöbrott" och "oaktsamt miljöbrott" samt att straffskalan skärps för de båda brottstyperna. Genom att skärpa straffskalan så blir konsekvenserna mer kännbara vilket kan fungera avskräckande. Att höja straffskalan för miljöbrott av normalgraden från böter eller fängelse i högst två år till fängelse i högst tre år är en betydande skärpning. Det är även positivt att det föreslås en betydande skärpning av straffskalan för grovt miljöbrott är fängelse i lägst sex månader och högst sex år till fängelse i lägst ett år och sex månader och högst åtta år.

16.4.5 Ett nytt avfallsbrott

WWF tillstyrker. Eftersom avfallsbrottsligheten är så omfattande kan det vara lämpligt att införa en särskild brottskategori för det.

16.5.1 Brott mot områdesskydd och Natura 2000

WWF tillstyrker. Det bör övervägas om man inte skulle ha ett grovt brott för denna typ av brott.

16.5.6 Bestämmelserna om förverkande i miljöstraffrätten ska även gälla för det nya avfallsbrottet

WWF tillstyrker. WWF anser att det är en rimlig princip att staten förverkar egendom som har koppling till brott. Det gäller för andra brott i Brottsbalken och i specialstraffrätt som 29e kap i MB.

16.6 Det ska införas en ny miljöstrafflag och 29 kap. miljöbalken ska upphöra att gälla.

WWF tillstyrker. Det symboliska värdet av att bryta ut 29:e kapitlet i miljöbalken till en egen lag skulle ge en tydlig signal att miljöbrott ska vara ett prioriterat område inom kriminalpolitiken. Vi instämmer också i utredningens bedömning att det skulle även vara positivt om ansvaret för miljöstraffrätten lades på Justitiedepartementet och att en enhet för miljöbrottslighet inrättas där.

Världsnaturfonden WWF

Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

För Världsnaturfonden WWF

Emelie Nilsson, sakkunnig naturvårdspolicy
Anna Sandström, senior miljöjurist
Gustaf Lind, Generalsekreterare